POPPENSPEL/E MUSEUMPAMFLET

Een museale poppentheaternotitie
Nummer 55

*T*ante Trijntjes buffetje

Op (besloten) visite bij tante Trijntje. Heerlijk happen, smullen en smikkelen van het buffetje van 'Trijntje Peterselie'. Maak uw keuze en geniet.
Onze museumwinkel biedt u een uitgebreid assortiment uiterst curieuze poppenspel-prentbriefkaarten. Ze zijn uitermate geschikt om te gebruiken als uitnodigingskaart voor een feestje of een andere bijzondere bijeenkomst.

Trijntje Peterselie: koosnaampje dat Jan Klaassen aan Katrijn geeft.
€ 1,00 (briefkaart) **€ 1,75** (dubbele kaarten) **€ 3,00** (trekpop, papieren theatertje, enz.)

Koffie Katrijn
Kannetje of kopje koffie, zo sterk als u maar wilt.
Katrijn: de vrouw van Jan Klaassen, zij heeft een neus als een boegspriet en een mondje waar wel vijf mud aardappelen in kan. Ze is altijd met Jan aan het bakkeleien.
€ 2,00 (kannetje) **€ 1,60** (kopje)

Cafetière Guignol
Kopje espresso.
Guignol: komische figuur uit de Franse volkspoppenkast. Komt oorspronkelijk uit Lyon.
€ 1,80

Thee Tchantchès
Kannetje of kopje thee, smaak naar keuze.
Tchantchès: komisch personage uit het stangpoppentheater van Luik.
€ 2,00 (kannetje) **€ 1,60** (kopje)

Melk Mester Jakel*
Beker (warme) melk of karnemelk.
Mester Jakel: de Deense Jan Klaassen.
€ 1,25

Jus de Bijou
Glas jus d'orange.
Bijou: komische figuur uit het stangpoppenspel van Roubaix (Frankrijk).
€ 1,60

Cacao Colombina*
Beker (warme) chocolademelk.
Colombina: mooi dienstmeisje uit de commedia dell'arte. Veel figuren uit dit kluchtspel hebben ook een vaste plaats in de volkspoppenkast gekregen.
€ 1,60

Appelflap van Arlecchino*
Appel-rozijnenflapje.
Arlecchino: komisch personage uit de commedia dell'arte. De belangrijkste personages in deze vorm van volkstheater dragen een halfmasker.
€ 1,60**

Vin Vitéz László*
Glas huiswijn: wit, rood of rosé.
Vitéz László: held uit het Hongaarse volkspoppenspel.
€ 3,00

Appeltje Akketatje
Glaasje appelsap, met een rietje.
Akketatje: een flinke muilpeer die de voddenbalen – figuren uit de Antwerpse poesje-nellenkelder – verkopen aan hun tegenstanders. Als het op vechten aankomt, wordt bij sommige van deze stangpoppen een dikke knuppel aan de rechterpols gehangen, die bij een maaiende armbeweging wijd uitzwaait en de vijand met een gehorige klap raakt.
€ 1,60

Pierke prik*
Glas (prik)limonade, met een rietje.
Pierke: komische figuur uit het stangpoppenspel van Gent.
€ 1,60

Soep van de Galg*
Kopje soep, smaak naar keuze.
Galgje: komt in de poppenkast van heel veel Europese landen voor. Jan Klaassen – of een van zijn buitenlandse soortgenoten – heeft iemand vermoord en moet voor zijn misdaad hangen. De beul zet de galg op de speelplank en beveelt Jan zijn hoofd in de strop te steken. Jan doet net of hij niet begrijpt hoe het moet. Hij steekt de punt van zijn muts onder, boven en naast de lus, maar niet erin. Ten slotte vraagt hij aan de beul of die het eens voor wil doen. De man steekt zijn hoofd in de strop, waarop Jan snel het touw aantrekt. Ziezo, de beul hangt!
€ 3,50

Pintje Polichinelle*
Flesje (speciaal) bier, smaak naar keuze.
Polichinelle: de gevierde held van het Franse poppentheater. Net als het woord 'poesjenel' een afleiding van Pulcinella.
€ 3,00

Drankje De Kop*
Likeur of aperitief.
De Kop: komische figuur uit het Antwerpse stangpoppenspel.
€ 3,00

Portie Pulcinella*
Borrelgarnituur, met pinda's, zoutjes, olijven en andere heerlijkheden.
Pulcinella: afkomstig uit Napels, voorvader van vele Europese poppenclowns.
€ 2,75**

Snoepje Swazzle*
Bonbons of schoteltje met snoepjes.
Swazzle: instrumentje dat de Engelse volkspoppenspeler in zijn mond heeft. Vervormt zijn stem tot een soort gepiep.
€ 1,10**

Plak Petruk*
Cake of koek.
Petruk: nar uit het Javaanse wayangspel.
€ 1,25

Patisserie Palummella*
Taartje.
Palummella: liefje van Pulcinella in de poppenkast van de Italiaanse stad Bari.
€ 2,75**

Tempo doeloe toebroek*
Koffie toebroek of Indonesische thee met spekkoek (lapjeskoek) en een fraaie placemat.
Tempo doeloe: nostalgie naar het vroegere Nederlands-Indië.
€ 4,50**

Korstje Krokodil*
Stokbrood met kruidenboter.
Krokodil: komt in de volkspoppenkast van zeer veel landen in Europa voor. Het beest wil de hoofdpersoon verslinden, maar deze slaagt erin het monster onschadelijk te maken.
€ 1,60**

Traktatie van Teresina*
Een feesttaart en kaarsjes (net zo veel als je jaren telt).
Teresina: liefje van Pulcinella in de Napolitaanse poppenkast.
€ 2,75**

Hacivads heerlijkheden*
Uitgebreide thee- of koffiecomplet, met zoetigheden en hartige hapjes.
Hacivad: vriend van Karagöz, figuur uit het Turkse schimmenspel.
€ 5,75**

Croque Commedia*
Tosti, met ham en/of kaas en/of gember.
Commedia dell'arte: improvisatietoneel dat in de zestiende eeuw in Italië is ontstaan, bestaande uit dans, mime, acrobatiek en muziek.
€ 2,50

Krentje of kadetje Koddebeier*
Krentenbol of een broodje met beleg naar keuze.
De koddebeier: oftewel de diender, een vast personage in de oud-Hollandse poppenkast.
€ 2,75**

Woltjes Brussels broodje*
Broodje gezond, met ei, sla, tomaat, ham en kaas.
Woltje: straatjongen en kluchtfiguur uit het Brusselse stangpoppentheater.
€ 4,00**

Lunch Lafleur*
Drie sneetjes speltbrood met hartig en zoet beleg (honing, boerenkaas en -ham), rauwkost (tomaat, komkommer en wortel), huisgemaakte bloemkoolsoep, fruit van Sandrine, glaasje jus d'orange en een kannetje koffie of thee. Deze lunch met karakter wordt geserveerd op een veelkleurige Poppenspe(e)lmuseumplacemat. Als extra bij deze vrolijke onderlegger een servet met een afbeelding van de oud-Hollandse Jan Klaassen en zijn vrouw Katrijn.
Lafleur: komische hoofdfiguur uit het traditionele stangpoppentheater van de Franse stad Amiens. Sandrine is zijn deugdzame en babbelzieke vrouw.
€ 13,50***

Salade Snikhals*
Gevarieerde saladeschotel, met brood.
Snikhals: deze stelde raadpensionaris Johan de Witt voor. Het was een figuur waarvan de hals groeide (alsof hij zich boven het volk verheven voelde). Jan Klaassen moest niets van hem hebben. Hij schold hem uit en ranselde hem af.
€ 6,75**

Harlekijnsalade*
Fruitsalade.
Harlekijn: komisch personage uit de commedia dell'arte. Hij draagt een zwart halfmasker en heeft vaak een steek op zijn hoofd. Zijn kostuum bestaat uit aan elkaar genaaide bontgekleurde lapjes. In het midden van deze afbeelding kun je Pinokkio ontdekken. Rechts van deze jokkebrok is Pulcinella afgebeeld.
€ 4,75**

Kostelijke Kokanje*
Een overvloed van heerlijkheden in zwart en wit. De Kokanje is rijkelijk voorzien van crèmesoep, brood, roggebrood, zoet en hartig beleg, pasta, olijven, druiven, kaas, noten, rozijnen, bonbons en andere snoeperijen. Inclusief twee consumpties: naar keuze een kopje koffie/thee, een glas (karne)melk, een glas druivensap/wijn of (spuit)water.
Kokanje: luilekkerland, een reusachtige, piramidevormige, met voedsel behangen, kunstmatig opgerichte berg – als een hoge Vesuvius – uit het land van Pulcinella.
€ 22,00**

Pasta van Pulcinella*
Gegratineerde macaroni met ham en kaas of spaghetti bolognese met diverse vissoorten. Bij beide gerechten een frisse 'insalata mista' (gemengde salade).
Pulcinella: stamvader van onder andere Jan Klaassen, Vitéz László uit Hongarije, Mr Punch uit Engeland en de Franse Polichinelle.
€ 15,50**

Soto Semar*
Soto Ayam: pittige, kruidige en rijk gevulde Nederlands-Indische maaltijdsoep met kip, kroepoek en diverse extra's.
Semar: dikke Javaanse clown in het wayang-kulitspel (schimmen- en stokpoppentheater met platte figuren van leer).
€ 15,50**

Keuze van Karagöz*
Koude rijst- en black-eyedbonensalade met maïs, diverse kruiden, brood en een saladegarnituur met ananas.
Karagöz: zwartogige hoofdpersoon uit het Turkse schimmentheater.
€ 15,50**

Poppenspe(e)lmuseumpamflet
Wilt u meer weten over kluchtfiguren bij wie lekker eten en drinken een rol speelt? Raadpleeg dan ook eens pamflet nummer 9.
Poppenspe(e)lmuseumpamfletten: museale poppentheaternotities. Ze zijn in de museumwinkel verkrijgbaar en tevens te raadplegen via onze meertalige website www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl.
€ 1,00 per pagina

Poppenspe(e)lmuseumplacemat
Een kleurige onderlegger.
Illustratrice Hetty Paërl ontwierp een placemat met afbeeldingen van vrolijke poppenkastfiguren. Ze hebben te maken met eten en drinken.
€ 1,00

Doepak**
Educatieve museumuitgave.
Poppenspe(e)lmuseumkruimelkrant en -krabbel: een (vouw)blad met allemaal weetjes, doedingetjes, plaatjes en kooktips over het (volks)poppentheater en aanverwante kunsten. De krabbels nodigen uit tot de activiteit 'Zelf eens proberen?' Meertalige krabbels zijn ook als pdf-bestand beschikbaar op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl.
€ 3,00 (krant) **€ 1,00** (krabbel)

Ik gon ekik is pisse, 'k gon ekik is kakke
Einde van de ontmoeting.
Ik gon ekik is pisse ...: plastische uitdrukking van de komische volkstypes uit het poesjenellenspel van Antwerpen. Op deze wijze maken zij een eind aan een ontmoeting.

*L*et op!

Het nuttigen van meegebrachte versnaperingen is niet toegestaan.

* Indien voorradig. Reserveren van deze consumpties is enkele dagen vóór uw (besloten) bezoek noodzakelijk. Mits minimaal drie dagen voorafgaande aan het geboekte arrangement geannuleerd, verplicht een bestelling tot betaling.

** Per persoon, minimaal tien personen.

*** Per persoon, minimaal twee personen.

Prijswijzigingen voorbehouden.

*D*oepak – Dupák****

Dupák in de gedaante van een oud-Hollandse Jan Klaassen: een dupák (spreek uit: *doepak*) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppen-theater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de *Dood van Pierlala* in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doodse stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'.
De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.
De dupák-illustratie in deze menukaart is van de hand van Hetty Paërl (1992). De pop is gemaakt door de Slowaakse volks- en stangpoppenspeler Anton Anderle (1944-2008).

*A*fbeelding: een laveloze Jan Klaassen. Illustratie (olieverf op hout). Kunstenaar: J.G. Gerstenhauer (195-?).
Illustraties: Jan Jutte, Hetty Paërl en Elsje Zwart. Tekst/concept: Otto van der Mieden © (2016).

Poppenspe(e)lmuseum ©
Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL T: +31(0)578 - 63 13 29 F: +31(0)578 - 56 06 21
www.poppenspelmuseum.nl www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2
www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.poppenspel.info
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl